

Afrika – hospodářství

Antonín Věžník

OPVK Inovace výuky geografických studijních oborů,
CZ.1.07/2.2.00/15.0222

Zemědělství

V řadě zemí zaujímá zemědělství 1. místo v HDP

X

Stagnace = zostření potravinového problému

Katastrofální sucha = desertifikace

Příčiny:

Extenzivní formy hospodaření

Koloniální mocnosti = vývozní potravinářské a technické kultury

(S Afrika – citrusy, víno, olivy, bavlník

Trop. Afrika – podzemnice olejná, káva, sisál, palma olejná, banány, ananasy...)

Málo používaných hnojiv

Evropský sektor X tradiční africký sektor (polonaturální a naturální hospodářství)

Rostlinná výroba - pokračování

Převážně vývozní produkce

Téměř 2/3 světového vývozu kakaových bobů (Ghana)

Téměř 2/3 světového vývozu sisálu (Tanzanie)

Bavlna

Kakaovník
- lat. *Theobroma Cacao*

(podle: http://www.pralinky.cz/images/vyroba_kakaovnik.jpg ,
<http://www.africantropicalheritage.com/sisal.gif> ,
http://www.lucienne.cz/img/1_593.jpg)

Živočišná výroba

Méně rozvinutá

12 – 13% skotu (přes 150 mil. ks)

Velká stáda koz, ovcí, velbloudů X máloproduktivní /
nešlechtěné druhy

Dojivost často 5x i vícekrát nižší a jateční váha 2x – 3x nižší než jsou evropské normy

Z a V Afrika: několik zemí vyváží masné výrobky a živý skot

S Afrika (+ ostatní části Afriky): hlavně tažná síla v zemědělství

Trop. Afrika: symbol bohatství – nulový hospodářský význam

Důsledek:

Nedostatek živočišných bílkovin v potravě

Agroklimatické oblasti

1. Oblast tropických deštných lesů
2. Oblast deštivých savan
3. Oblast savan
4. Oblast suchých savan
5. Oblast pouští
6. Oblast polopouští
7. Přímořská oblast

Oblast tropických deštných lesů

pro místní potřeby: maniok, jamy, taro, místy rýže

Vyšší polohy: banány, kávovník, čajovník, cukrová třtina

Světový trh: kakao, palmový olej, kokosové ořechy,
ušlechtilá dřeva

Živočišná výroba: málo rozšířena pro velký výskyt mouchy
tse – tse

(podle: http://www.priroda.cz/clanky/foto/nahledy/tropickyles_velikost_x176.jpg)

Oblast deštivých savan

8 – 9 deštivých měsíců v roce = nevhodnost k zemědělství

Plodiny deštných lesů – přílišné sucho, bavlna – přílišné vlhko

Půda chudá na humus

Hlavní plodiny: původně proso, dnes hlavně kukuřice

Vyšší polohy: pšenice, fazole, hrách

5 – 7 deštivých měsíců

Vlhčí části: bavlna

Sušší části: podzemnice
olejná

Blízkost pobřeží: velké
plantáže sisálu

Vyšší polohy: tabák

Potravinářské plodiny:
kukuřice, batáty

Oblast savan

(podle:

http://open.live.bbc.co.uk/dynamic_images/naturelibrary_640_credits/downloads.bbc.co.uk/earth/naturelibrary/assets/t/tr/tropical_and_subtropical_grasslands_savannas_and_shrublands/tropical_and_subtropical_grasslands_savannas_and_shrublands_1.jpg)

Oblast suchých savan

Málo vhodná pro
rostlinnou výrobu

Některé druhy prosa

Živočišná výroba: málo
rozvinutá, užitkovost
velmi nízká

(např. prům. 200 l mléka ročně na
dojnici)

(podle:

http://www.megasphera.cz/africanvenomoussnakes/images/Herpetologie%20Afriky/HERPETOLOGIE%20SOM%20C3%81LSKA/Fotografie%20ze%20Som%C3%A1lska/127542878twJXUF_ph.jpg

Oblast pouští

Zem. výroba je možná jen v okolí oáz

Datlové palmy, pšenice, ječmen, citrusy a zelenina

(podle: http://www.kapitandave.cz/img/maroco/Fotolia_2644941_M.jpg)

Oblast polopouští

Jih kontinentu: chov ovcí vč. karakulských

Sever kontinentu: kočovný a polokočovný chov ovcí a koz

Pokles chovu velbloudů (jako dopravní prostředek již prakticky vytlačeni nákladní dopravou)

(podle: <http://www.naturfoto.cz/fotografie/sevcik/kalahari--kgalagadi.jpg>)

Přímořská oblast

S i J kontinentu

Vinná réva, ovoce, olivy, zelenina, pšenice, ječmen

Význam **závlahového hospodářství**

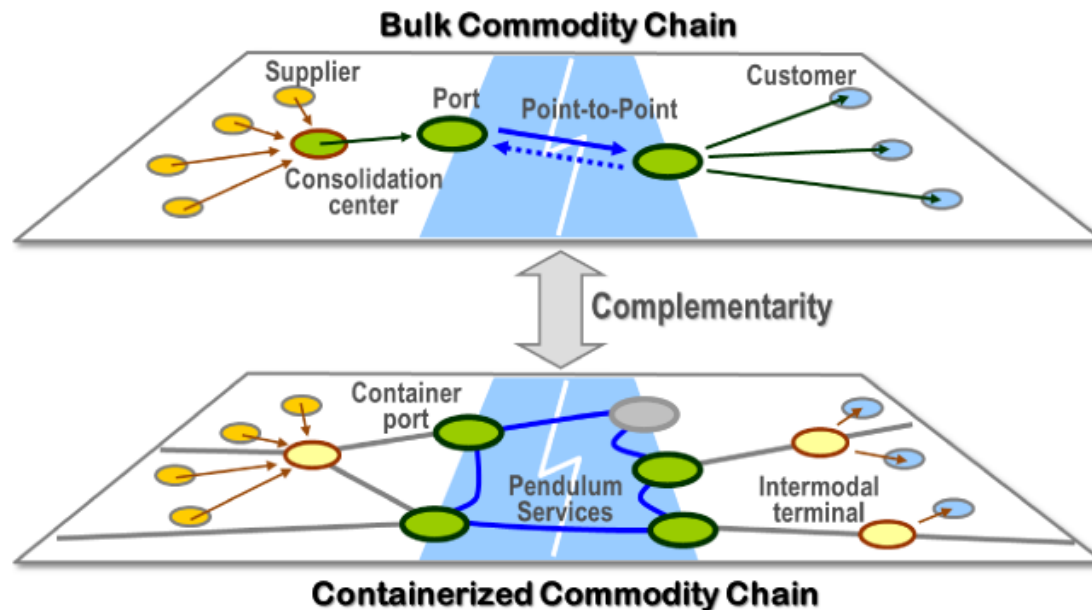

(podle: http://www.tourism-review.cz/temp/newscontents_zoom_567.jpg)

OPVK Inovace výuky geografických studijních oborů,
CZ.1.07/2.2.00/15.0222

Perspektivy rozvoje zemědělství

- Zvýšení úrovně agrotechniky
- Zesílení boje s erozí půd
- Diverzifikace zemědělské výroby
- Commodity chains

(podle: <http://people.hofstra.edu/geotrans/eng/ch3en/appl3en/img/bulkcontainer.png>)

PRŮMYSL

Velmi málo vyvinut (vyjma **JAR** – přes 25% HNP)

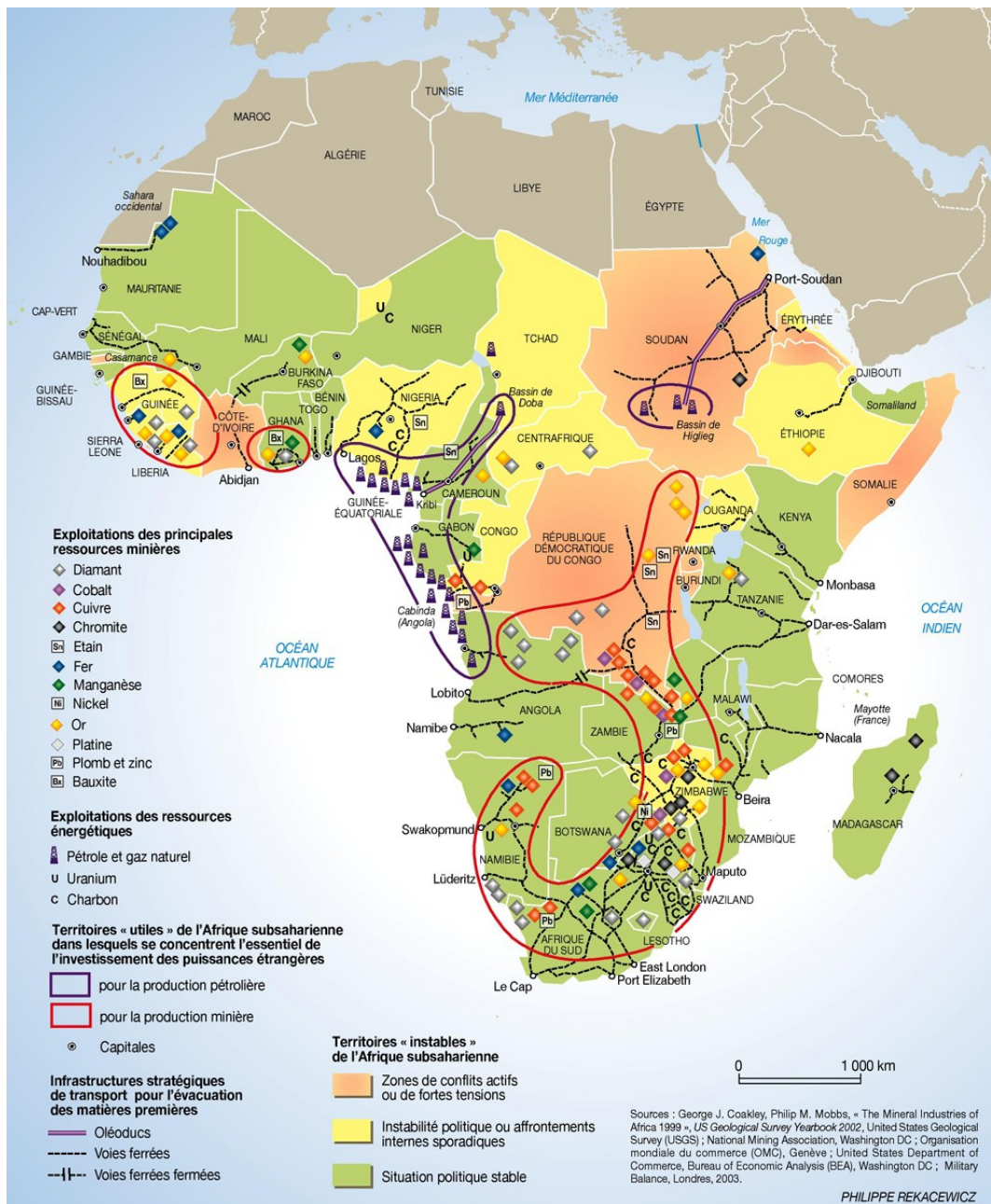
Další průmyslové oblasti: Copper Belt (měďný pás) – státy
Maghribu – Egypt

Těžba ropy – Guinejský záliv (bohatá **Rovníková Guinea**)

1. Místo v těžbě zlata a kobaltu (ve světě)

1/3 těžby manganu, chromitů, fosforitů

1/4 těžby uranu, 1/5 těžby mědi, 1/10 těžby ropy, bauxitu,
železa aj.

(podle:
<http://t.cernohou.s.web.cz/Afrika%20rozhovor/afrika%20a%20boh atstv%C3%AD.j pg>)

Zpracovatelský průmysl

Využití domácích surovin

Potravinářský průmysl

Mlýny, lisovny olejů, podniky na zpracování čaje, kakaa a kávy

Dřevozpracující průmysl

Lesní zdroje = prvotní zpracování na pilách = navazují na výrobu nábytku, papíru aj.

Textilní průmysl

Místní suroviny – bavlna, vlna, nové továrny i umělá vlákna

Strojírenský průmysl

Černá a barevná metalurgie (země disponující rudným bohatstvím)

Další odvětví

Gumárenství, obuvnictví, výroba cementu, chemický průmysl (umělá hnojiva)

Koncentrace průmyslu

Zejm. JAR + Maroko, Alžírsko, Libye, Tunisko, Egypt,
Súdán, Pobřeží Slonoviny, Nigérie, Keňa, Dem. rep.
Kongo, Zambie

Z Afrika: Nigérie

Stř Afrika: Dem. rep. Kongo

Vysoká územní koncentrace průmyslu

Pobřežní pásmo, dopravní uzly, slabá „integrovanost“ středisek výroby s
ostatními odvětvími

Obrovské disproporce v hospodářství kontinentu